

РЕПРЕСІЇ ПОЛІТИЧНІ (політико-кримінологічний аспект) –

інструмент збереження, підтримання сприятливої (бажаної) для керівництва держави внутрішньополітичної кон'юнктури, збереження її монополії на політичну владу шляхом масового застосування законних та/або незаконних політико-дискримінаційних заходів управлінського, організаційно-правового, ідеологічного, економічного, фізичного характеру.

Оскільки сутністю репресій неодмінно залишається дискримінація за політичною ознакою, остільки ж, не дивлячись на наявність чи відсутність законодавчої бази, такі практики слід визнати неправовими та у кримінологічному значенні – політично злочинними.

Сутністю політичних репресій є придушення опору певної частини населення чинному політичному режимові, перш за все, у психологічному, ідеологічному вимірі. Метою політичних репресій, таким чином, є підтримання насильницькими за своєю природою способами встановленого політичного режиму через культивування лояльності до ідеологічних засад державного управління, їх підтримки, а також ворожого відношення до альтернативних позицій. Прояви останніх у політичній активності чи намірах з боку опозиційно налаштованих суб'єктів тягне застосування до них заходів легалізованого або цілком нелегального насильства з боку органів державної влади, їх службових осіб.

Невід'ємною ознакою політичних репресій є їх масовість. Тому репресії – це елемент легалізованого та/або неформально санкціонованим істеблішментом насильства, що є окремою складовою державної політики, інтегрованої в аморальних, антидемократичних складових кримінально-правової, безпекової та інформаційної політики держави. Функціональне призначення цього сегменту державної політики – підтримання монополії правлячої еліти на доступ до апарату держави, її внутрішньополітичний та зовнішньополітичний курс.

Застосування політичних репресій, як правило, здійснюється в тих суспільствах, в яких об'єктивно чисельно переважає лояльне до влади населення, яке у більшості своїй з тих чи інших причин підтримує репресивні акції. Втім частка тих, хто підтримує політичну опозицію або ж при інституційній не сформованості останньої – не є лояльним до влади (курсу, методів правління) виявляється вельми значною. Однак, коли частка останніх набуває критичного значення, що свідчить про її чисельне переважання (або, принаймні, наближення до цього рубежу), соціальна база для політичних репресій виявляється ненадійною, а самі репресії в більшій мірі становлять перспективну загрозу правлячій еліті. В такій ситуації, як свідчить історія, застосовується політичний терор.

Змістовно політичні репресії та терор виявляють спорідненість і відображають політику дискримінації, втілювану, однак в різних масштабах та на різних політико-правових підставах. Перш за все, як було зазначено вище, політичний терор застосовується в умовах, коли у утримувачів державної влади об'єктивно відсутня підтримка більшості в суспільстві. Як свідчить історія, таке стається або в самому початку утвердження політичної влади, або в найбільш гострі, кризові періоди. Через це, метою терору виступає здебільшого не для підтримання функціональності влади, зміцнення її позицій, що властиве для репресій, а для становлення влади, її остаточного утвердження через нейтралізацію найбільш інтенсивних (дійсних чи удаваних) загроз з боку власного ж народу. Після періоду терору, за логікою розгортання механізму державного управління, він трансформується у перманентні політичні переслідування.

Орлов Ю. В.